

Not: Köy pompalarının ruhsatlandırılması hk.

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-14399437-622.02-8937129

07/03/2024

Konu: Görüş (Köy pompalarında TS uygulanması)

... BAKANLIĞINA
(... Genel Müdürlüğü)

İlgi : ... tarihli ve ... sayılı yazınız.

İlgi kayıtlı yazınız ve eki ... İl Özel İdaresinin ... tarihli ve ... sayılı yazısı ile; tarım kredi kooperatifleri tarafından 20.00 m³-30.00 m³ kapasiteli seyyar tanklarda motorin satışı için işyeri açma ve çalışma ruhsatı istenildiği ve söz konusu hacimlerin ikinci sınıf gayrisihhi müessese kapsamına girdiği belirtilmiş olup söz konusu faaliyete ilişkin "TS 12820 Akaryakıt İstasyonları - Emniyet Gereklere Standardı" belgesinin talep edilip edilmeyeceği hususunda Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, Kooperatifler Kanununun 1 inci maddesi "*Tüzel kişiliği haiz olmak üzere ortaklarının belirli ekonomik menfaatlerini ve özellikle meslek veya geçimlerine ait ihtiyaçlarını işgücü ve parasal katkılarıyla karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulan değişir ortaklı ve değişir sermayeli ortaklıklara kooperatif denir.*" hükmünü,

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 2 nci maddesi "...

6) *Akaryakıt istasyonu: Dağıtıcı veya bunlarla tek elden satış sözleşmesi yapmış bayilerce ilgili mevzuata uygun (teknik, kalite ve güvenlik) olarak kurulup, bir veya farklı alt başlıktan birer akaryakıt dağıtıcısının tescilli markası altında faaliyette bulunan ve esas itibarıyla araçların akaryakıt, madeni yağ, otogaz LPG, temizlik ve ihtiyarî olarak bakım ile kullanıcıların tüplü LPG hariç diğer asgarî ihtiyaçlarını karşılayacak imkânları sunan yerleri,* ..." hükmünü,

8 inci maddesi "...

Bayiler ve dağıtıcılar, lisanslarına göre kurdukları akaryakıt istasyonlarını Kuruma bildirerek işletmeye başlar. Akaryakıt istasyonları, gerekli tedbirleri alarak tarım sektörünün ihtiyaçları için tanker ve köy pompası vasıtasıyla LPG hariç akaryakıt satışı yapabilir.

... " hükmünü,

5393 sayılı Belediye Kanununun 80 inci maddesi "*Belediye sınırları ve mücavir alanları içinde, kara yolu ile yolcu taşıma hakkına sahip gerçek ve tüzel kişilerin şehirlerarası otobüs terminali kurmalarına ve işletmeleri ile her türlü akaryakıt ile sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) ve sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) istasyonlarına nazım imar ve uygulama imar plânına uygun olmak kaydıyla belediye tarafından izin verilebilir. Akaryakıt istasyonlarına izin verilmesi için nazım imar plânında akaryakıt istasyonu olarak gösterilmesi şarttır. Bu istasyonlara çalışma ruhsatı büyükşehirlerde büyükşehir belediyesi tarafından verilir.*" hükmünü,

Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğinin 34 üncü maddesi "*Dağıtıcı lisansı sahipleri;*

...

ö) (Ek: RG-4/11/2011-28105) (Değişik: RG-2/12/2021-31677) *Bayilerinin lisans almasından, dağıtıcı tadili yaptırmasından, lisansa tarımsal amaçlı satış tankeri veya sabit köy pompası veya demiryolu pompası işletmesinden önce, ilgili bayilik lisansına kayıtlı akaryakıt*

istasyonuna, tarımsal amaçlı satış tankerlerine, sabit köy pompalarına ve demiryolu pompalarına istasyon otomasyon sistemi kurulması,

...

ile yükümlüdür.” hükmünü,

37 nci maddesi “...

(Değişik fıkra: RG-28/09/2006-26303) İstasyonlu akaryakıt bayileri, lisansları kapsamındaki akaryakıt istasyonları yoluyla, lisansına işlenmek ve gerekli tedbirleri almak kaydıyla, tarım sektörünün ihtiyaçları için tanker ve köy pompası (Ek ibare: RG-2/12/2021-31677), demiryolu araçlarının ve demiryolu altyapı işletmecisinin faaliyetleri gereği kullanması gereken araçların akaryakıt ihtiyaçları için ise demiryolu pompaları vasıtasıyla LPG hariç akaryakıt satışı yapabilir.

...” hükmünü,

38 inci maddesi “Bayilik lisansı sahipleri;

...

h) (Ek: RG-4/11/2011-28105) Tarımsal amaçlı satış tankeri (Değişik ibare: RG-2/12/2021-31677), sabit köy pompası ve demiryolu pompası ile yapılan satış işlemleri hariç olmak üzere, akaryakıt istasyonu dışında yapılan her türlü akaryakıt satışını, satışa ilişkin belgenin tanzim tarihinden itibaren en geç onbeş gün içerisinde belgesi ile birlikte dağıtıcısına bildirmekle,

...

ile yükümlüdür.” hükmünü,

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi “Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini, büyükşehir belediyesi sınırları içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe belediyesini, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi, ...,” ve (t) bendi “İşyeri: Ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin ya da girişimin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan, kara ya da su üzerindeki açık veya kapalı alanda bulunan sabit ya da mobil yerleri,” hükmünü,

5 inci maddesinin birinci fıkrası “İşyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri aşağıda belirtilen şartları taşımak zorundadır:

...

h) Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri; patlayıcı, parlayıcı ve yanıcı maddelerin üretildiği, satıldığı ve depolandığı işyerleri; otuz kişiden fazla çalışanın bulunduğu her türlü işyerleri, ana giriş kapıları dışında cadde ve sokağa doğrudan bağlantısı olmayan ve birden fazla işyerinin bir arada bulunduğu iş hani, çarşı ve benzeri işyerlerinde yangına karşı gerekli önlemlerinin alındığını gösteren itfaiye raporunun alınması, diğer işyerlerinde ise yangına karşı gerekli tedbirlerin alınmış olması,” hükmünü ve beşinci fıkrası “Fabrika, şantiye, nakliye filosu ve benzeri işletmelerin ticari amaç dışında kendi faaliyetlerinin gerekli kıldığı yanıcı ve parlayıcı madde kategorisindeki sıvıların depolanması veya kendi araçlarına yakıt ikmali yapılması amacıyla kullanılan düzenekler, özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu Yönetmelik ekindeki depolama hacimleri esas alınarak gayrisihhî müessese olarak ruhsatlandırılır.” hükmünü,

6 ncı maddesinin birinci fıkrası “Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.” ve üçüncü fıkrasında “İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim

ettikten sonra Örnek 1 ve 2’de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur.” hükmünü,

23 üncü maddesi “İkinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müessese açmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler; işin özelliğine göre bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen kriterlere uygun olarak işyerini düzenledikten sonra bu Yönetmeliğin eki Örnek 2’de yer alan başvuru formunu doldurarak yetkili idareye ibraz eder.

Yetkili idareler, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müesseseler için yapılacak beyan ve incelemelerde; insan sağlığına zarar verilmemesi, çevre kirliliğine yol açılmaması, yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemeleri esas alır.

Başvurunun öngörülen kriterlere uygun olarak doldurulduğunun tespiti halinde, başkaca bir işleme gerek kalmaksızın işyeri açma ve çalışma ruhsatı beş gün içinde düzenlenerek ilgiliye verilir. İlgili, bu belgeye dayanarak işyeri açabilir.

Beyana göre tanzim edilen ruhsat müktesep hak doğurmaz.

İkinci ve üçüncü sınıf işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri, yetkili idare tarafından bir ay içinde kontrol edilir. Bu süre içinde kontrol edilmemesi halinde, ilgili, çalışma ruhsatı almış sayılır ve kontrol görevini süresinde yerine getirmeyen kamu görevlileri hakkında yetkili idareler tarafından yasal hükümler uygulanır.

Ruhsat verilmesini takiben yapılacak kontrol ve denetimlerde, ikinci fıkrada belirtilen kriterlere aykırı beyan ve durumun tespiti halinde, işyerine bir defaya mahsus olmak üzere onbeş günlük süre verilir. Verilen süre içinde noksanlık ve aykırılıklar giderilmediği takdirde verilmiş olan ruhsat, yetkili idare tarafından iptal edilerek işyeri kapatılır ve ilgililer hakkında ruhsat vermeye yetkili idareler tarafından ayrıca yasal işlem yapılır.

İkinci sınıf gayrisihhî müesseselerden yakıcı, parlayıcı, patlayıcı ve tehlikeli maddelerle çalışılan işlerle oksijen LPG dolum ve depoları, bunlara ait dağıtım merkezleri, perakende satış yerleri, akaryakıt ile sıvılaştırılmış petrol gazı, sıvılaştırılmış doğal gaz ve sıkıştırılmış doğalgaz istasyonları ve benzeri yerlere müsaade verilmezden evvel civarında ikamet edenlerin sıhhat ve istirahatleri üzerine gerek tesisatları ve gerekse vaziyetleri itibarıyla bir zarar vermeyeceğine kanaat oluşturulması için yetkili idarelerce inceleme yapılması zorunludur. Bu müesseselerin etrafında yetkili idareler tarafından belirlenecek mesafede sağlık koruma bandı bırakılması mecburidir. Söz konusu yerlerin üçüncü sınıf gayrisihhî müessese olarak açılması durumunda sıhhi nezarete tabi tutulması yeterlidir.” hükmünü amirdir.

Mezkûr Yönetmeliğin eki EK–2/A Gayrisihhi Müesseseler Listesinin 5.6 sırasında “İçerisinde yanıcı ve parlayıcı madde kategorisindeki sıvıların depolanması amacıyla kullanılan 150 m³ ve üzeri depolama hacmine sahip depolama tesis ve düzenekleri,” faaliyet alanı birinci sınıf gayrisihhi müessese,

EK–2/B Gayrisihhi Müesseseler Listesinin 5.3 sırasında “Marina, akaryakıt ve/veya otopark istasyonları ile içerisinde yanıcı ve parlayıcı madde kategorisindeki sıvıların depolanması amacıyla kullanılan en az 8 m³’ten 150 m³’e kadar depolama hacmine sahip depolama tesis ve düzenekleri,” faaliyet alanı ikinci sınıf gayrisihhi müessese,

EK–2/C Gayrisihhi Müesseseler Listesinin 5.1 sırasında “Köy pompası ile içerisinde yanıcı ve parlayıcı madde kategorisindeki sıvıların depolanması amacıyla kullanılan 8 m³’e kadar depolama hacmine sahip depolama tesis ve düzenekleri,” faaliyet alanı üçüncü sınıf gayrisihhi müessese olarak belirlenmiştir.

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin 2 nci maddesinde “(1) Bu Yönetmelik;

a) Ülkedeki her türlü yapı, bina, tesis ile açık ve kapalı alan işletmelerinde alınacak yangın önleme ve söndürme tedbirlerini,

b) Yangının ısı, duman, zehirleyici gaz, boğucu gaz ve panik sebebiyle can ve mal güvenliği bakımından yol açabileceği tehlikeleri en aza indirebilmek için yapı, bina, tesis ve işletmelerin tasarım, yapım, kullanım, bakım ve işletim esaslarını, kapsar.

(2) Karada ve suda, sürekli veya geçici, resmî veya özel, yeraltı veya yerüstü inşaatı ile bunların ilâve, değişiklik ve onarımlarını içine alan sabit ve hareketli tesisler bu Yönetmeliğin uygulanması bakımından yapı sayılır ve bu tesisler hakkında bu Yönetmeliğe göre işlem yapılır. ...” hükmü,

5 inci maddesinde “(1) Projeler, kanuni düzenlemeler yanında, yangına karşı güvenlik bakımından bu Yönetmelikte öngörülen şartlara uygun değil ise yapı ruhsatı verilmez. Yeni yapılan veya proje tadilatı ile kullanım amacı değiştirilen yapılarda bu Yönetmelikte öngörülen esaslara göre imalat yapılmadığının tespiti hâlinde, bu eksiklikler giderilinceye kadar binaya yapı kullanma izin belgesi veya çalışma ruhsatı verilmez.

...” hükmü yer almakta olup mezkûr Yönetmeliğin “yanıcı ve parlayıcı sıvılar” başlıklı dördüncü bölümünde yanıcı ve parlayıcı sıvıların nitelikleri, sınıfları ile depo binası, yeraltı ve yerüstü depolama tanklarıyla ilgili düzenlemeler mevcut olup Yönetmeliğin eki Ek-12/A, Ek-12/B, Ek-12/C ve Ek-12/Ç’de depolama sınırları ile yeraltı ve yerüstü depolamaya esas asgari mesafeler belirlenmiştir.

Öte yandan, 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 550 inci maddesinin dördüncü fıkrası gereği Türk standartları ihtiyari olup yine aynı fıkra gereği akaryakıt istasyonlarının mesafeleri ile ilgili “TS 11939 Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) - İkmal İstasyonu - Karayolu Taşıtları İçin Emniyet Kuralları Standardı” ve “TS 12820 Akaryakıt İstasyonları-Emniyet Gereklere Standardı”na uyulması Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca zorunlu tutulmuştur.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 10/12/2014 tarihli ve E:2012/54, K: 2014/4861 sayılı kararında standartlara ilişkin “TS 12820 ‘Akaryakıt İstasyonları Emniyet Gereklere Standardı’, Türk Standartları Enstitüsünün Petrol İhtisas Grubu tarafından, motorlu kara ve deniz taşıtlarına akaryakıt ikmalinin yapıldığı sabit istasyonlar ile ilgili emniyet gereklere belirlemek amacıyla, milli ihtiyaç ve imkanlarımız ön planda olmak üzere, milletlerarası standartlar ve ekonomik ilişkilerimiz bulunan yabancı ülkelerin standartlarındaki esaslar da göz önünde bulundurularak ve bilimsel kuruluşlar, üretici/imalatçı ve tüketici durumundaki konunun ilgililerinin görüşleri alınarak hazırlanmış; Teknik Kurulca standart olarak kabul edilmiş, mecburi standart tebliği olarak yayınlanmak üzere Sanayi ve Ticaret Bakanlığının onayına sunulmuş ve anılan Bakanlıkça söz konusu standart 20/05/2007 günlü, 26527 sayılı Resmi Gazetede “Mecburi Standart Tebliği” olarak yayınlanmıştır.

...” şeklinde hüküm tesis edilmiştir.

Danıştay İkinci Dairesinin 08.11.2022 tarihli ve E: 2021/10777; K: 2022/5674 sayılı Kararında köy pompalarına ilişkin “Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; ticari veya tarımsal uygulamada, akaryakıt istasyonu kurulamayacak veya kurulmasının verimli ve kullanışlı olmayacağı alanlarda, bir istasyon için yetersiz olan 8 m³’ten küçük hacimli depolar vasıtasıyla ve mutlaka lisanslı bir akaryakıt istasyonu üzerinden yürütülen mobil veya sabit faaliyet olarak karşılaşılan, Köy pompaları, akaryakıt istasyonuna bağlı olmak zorunda tutulmalarına karşın, akaryakıt istasyonlarından ayrı şekilde düzenlendiği anlaşılmaktadır.

Nitekim, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin Ek-2 sayılı listesinin “B-5.3” bölümünde akaryakıt istasyonları ile “8 m³’ten 150 m³’e kadar” depolama tesis ve düzenekleri açıkça 2. sınıf gayrisihhi müessese olarak işaret edilmiş olmasına karşın; 3. sınıf gayrisihhi müesseseler listesinin “C-5.1” bölümünde “akaryakıt istasyonları” ifadesine yer verilmeksizin açıkça “Köy pompaları” ve “8 m³’e kadar” depolama tesis ve düzeneklerine yer verilerek köy pompaları, “akaryakıt istasyonu” ifadesine yer verilmeksizin 3. sınıf gayrisihhi

müessese olarak belirtilmiştir. Bu durumda, meri mevzuatımız uyarınca Büyükşehir olan yerlerde; akaryakıt istasyonları, Büyükşehir Belediyesinin yetkisinde 2. sınıf olarak ve bu istasyona bağlı kurulacak köy pompası ise ilçe Belediyesinin yetkisi dahilinde 3. sınıf gayrisihhi müessese olarak ruhsata tabi bulunmaktadır.

...” şeklinde hüküm tesis edilmiştir.

Yukarıda yer alan açıklamalar çerçevesinde;

1- Kooperatifler tarafından herhangi bir kar amacı güdülmeksizin ortaklarının yalnızca motorin ihtiyacını karşılamak üzere kurulan ve 8 m³ e kadar depolama hacmine sahip tesis ve düzeneklerin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin eki EK-2/C kapsamında üçüncü sınıf gayrisihhi müessese kapsamında köy pompası olarak ruhsatlandırılabilceği,

2- Köy pompalarının akaryakıt istasyonu olarak değerlendirilmesi ve akaryakıt istasyonları için gerekli olan mevzuat hükümlerinin köy pompaları için aranmasının mümkün olmadığı,

3- Öte yandan, belirtilen nitelikleri haiz tesis/düzenek dışında açılması planlanan ve akaryakıt satışı yapacak iş yerlerinin akaryakıt istasyonu olarak 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ve tali mevzuatı hükümleri ile ve diğer ilgili mevzuatın öngördüğü hususlarında dikkate alınmak suretiyle ruhsatlandırılması gerektiği,

Sonuç olarak, akaryakıt istasyonları ile LPG istasyonlarının mesafeleri ile ilgili “TS 11939 Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) - İkmal İstasyonu - Karayolu Taşıtları İçin Emniyet Kuralları Standardı” ve “TS 12820 Akaryakıt İstasyonları-Emniyet Gereklere Standardı”nın köy pompaları bakımından uygulanmasının mümkün olmadığı, bununla birlikte mezkûr faaliyet konusunun Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik kapsamında yangına karşı gerekli önlemlerinin alındığını gösteren itfaiye raporuna tabi olduğu

Değerlendirilmektedir.

Bilgilerini arz ederim.

Bakan a.
Genel Müdür